

[Knut Thomsen.]

anden side, og merværdiafgiftssystemet synes jo også derfor at være det eneste afgiftssystem, hvorpå det europæiske markedssamarbejde kan baseres, i alt fald med de erfaringer, man har i dag, og det synes ikke urimeligt for Danmark med sin store og sårbare omsætning med udlandet at gå ind for en omsætningsafgift, der i denne henseende er neutral.

Som bekendt er England gået en helt anden vej: en meget kraftig udvidelse af punktbeskatningen med det resultat, at England foruden den traktatstridige ekstratold samtidig indførte de mindre påagtede eksportgodtgørelser, som i virkeligheden er skjulte eksportsubsidier. Også fællesmarkedets kumulative omsætningsafgift har muligheder, som bliver flittigt brugt, for at yde skjult toldbeskyttelse og skjulte eksportsubsidier. Det er i hvert fald ingen af de veje, Danmark bør gå. Man må imidlertid klargøre sig, at den neutralitet både i forhold til udlandshandelen og i forhold til erhvervslivets struktur, som er forankret i merværdisystemets principper, villidestærkt, hvis merværdiafgiften ikke bliver altomfattende.

Inden for vareområdet kan og bør undtagelser næppe tænkes, og med hensyn til beskatningen af ydelser må man, efterhånden som erfaringerne tillader det, sikkert inddrage flere og flere områder, hvis betydning for neutraliteten man ikke fra første færd har kunnet erkende. Men så må man også være klar over, at merværdiafgiften vil berøre en række områder, bl. a. også inden for den offentlige virksomhed, som tidligere kun flygtigt har stået i forbindelse med skatter og afgifter.

Ud over elektricitet og gas og vand og varme, som allerede er nævnt i lovforslaget, må faktisk også en række former for økonomisk aktivitet, der normalt ligger inden for den offentlige økonomi, komme i berøring med merværdiafgiften. Anlæg af veje og kloakker er allerede nævnt i lovforslaget, men driften af visse kommunale funktioner, f. eks. en så simpel funktion som skraldevæsenet, må antagelig registreres for ikke at forrykke konkurrenceforholdet mellem egen kommunal udførelse og det private erhvervslivs mulighed for at overtage aktiviteten.

Også andre former for aktivitet kan komme ind i billedet. Det står f. eks. i dag mig uklart, om et havnevæsens funktion skal tages med ind under denne merværdiafgift. Skal bogudlån fra et offentligt bibliotek med ind? Hvis det ikke er registreret, kommer det til at konkurrere med boghandlernes private læsekredse. Der kommer en forskydning i forholdet.

Det er ikke min mening at komme ind på alle disse enkeltheder, som fornuftigvis hører hjemme under en senere behandling af lovforslaget; men det, jeg vil pege på, er, at lovforslaget og dets bemærkninger, som jo i og for sig er særdeles klare og tydelige, givetvis kun er og kun kan være de ydre rammer om en administration, som ikke kan og ikke vil være fuldstændig udbygget den dag, loven måtte træde i kraft. Man må stadig væk gøre nye erfaringer langs vejen.

Dernæst vil jeg, hvad angår de nysnævnte forhold, i særdeleshed pege på, at merværdiafgiftssystemet kommer til at gribe dybt ind i mange forhold inden for den kommunale økonomiske aktivitet. Erhvervslivet er jo gennem langstrakt og til sørgelig erfaring langt mere vant til at have berøring med afgiftslove og har i dette tilfælde kunnet orientere sig om principperne i hvert fald gennem sine hovedorganisationer, men jeg spørger mig selv, om den kommunale administration er inde i hele den tankegang, der er nødvendig for indpasningen.

Også for erhvervslivet vil naturligvis merværdiafgiften volde vanskeligheder, først og fremmest ved den administrative byrde, men princippernes enkelthed skulle jo kunne lette arbejdet. Glemmes må det ikke, at der er mange mindre og helt små virksomheder, bl. a. alle de mange, der ikke er bogføringspligtige, for hvem dette afgiftssystem, i alt fald ved dets indførelse, vil synes fuldstændig uoverkommeligt, og jeg tror, der mange steder må tages lempeligt på det ved selve indførelsesprocessen.

Herudover er der enkelte forhold, som jeg gerne vil nævne som yderligere eksempler på de mange områder, hvor et merværdiafgiftssystem vil gribe ind, og som ikke eller kun ganske flygtigt er omtalt i lovforslaget eller bemærkningerne. Jeg vil f. eks. pege på begrebet udlån eller udleje. Grænsen mellem udlån og udleje er imid-